

קול קורא שנשלח לחברי אור הרמב"ם בתאריך: כ בכסלו תשפ"א; 6.12.20

מאת אדיר דחוח-הלוי

"שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאֵל תִּטַּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ, כִּי לֵיָיִת חֵן הֵם לְרֵאשֶׁתָּהּ וְעֵנְקִים לְגִרְגְרֹתֶיךָ" (מש' א, ח-ט), ושם פירש רס"ג בפירושו הקצר: "תּוֹרַת – הוראת; לְרֵאשֶׁתָּהּ – על ראשֶׁיךָ; גִּרְגְרֹתֶיךָ – 'גבב' ["והוא חלק הצוואר שלצד פני האדם. ובספרו האמו"ד (י, יד) כתב רס"ג, שאותם הסוברים שצריך אדם להקדיש עצמו רק לחכמה, למדו מפסוק זה שצריך להתקשט בחכמה כפנינים וכמרגליות שעל המלכים" (י"ק)]. והוסיף שם רס"ג בפירושו הארוך:

"דרך העבריים לייחס שני דברים לשני בני אדם והכוונה שהם יחד [כלומר, שני הדברים שנזכרים זה לצד זה] מתייחסים אל כל אחד מהם, וזה כגון דבר ה' יתהדר ויתרומם: 'אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה' [תה' צז, יא; וכידוע, לדעת רס"ג תהלים נאמר בנבואה ולדעת רבנו ברוך הקודש] – לא שלל מישרי הלב מה שחייב לצדיק, ולא [שלל] מהצדיק מה שחייב לישרי הלב. אלא הכל [גם האור וגם השמחה] לכל אחד מהם, ויהיה הסדר: אור ושמחה זרועים לצדיק ולישרי הלב. וכך כאן, לא ייחד את האב במוסר והאם בתורה, אלא שניהם מתייחסים אל האב והאם, ויהיה הסדר בפירושו: שמע בני מוסר אביך ואימך ותורתם אל טיטוש.

ואמרו: 'כִּי לֵיָיִת חֵן' וכו', כוונתו בכך כי המדע ומוסר הדת שניהם עדיי האדם בשני העולמות גם יחד, כמו שמתקשטים בפנינים ובענקים: **בעולם-הזה** [עֵדִים] הוא מה שפונים ונזקקים בני האדם לחכמים בכל מאורע ומקבלים את דעתם ועצתם והוראתם, ומזלזלים את הסכלים ומשפילים אותם. **ולעולם-הבא** הרי [עֵדִים] הוא בכך ש[הגומל יתהדר ויתרומם יגמלם במיטב הגמול על כל מה שיגעו ועמלו, עד שליטשו את הבנתם ושיננו את ספריו והשכילו מהם את מצותיו ואזהרותיו, וכל-שכן אם הם צירפו לכך גם את הכשרת בני האדם למשמעתו והחזרתם מן החטא [כלומר, לא רק למדו ושיננו, אלא גם הדריכו וקירבו לדרך האמת]]."

***

"כִּי חֲנֹם מִזְרָה הִרְשֵׁת בְּעֵינֵי כָל בַּעַל כֶּנֶף [...] כֵּן אֶרְחוֹת כָּל בָּצַע בָּצַע אֶת נַפְשׁ בְּעָלָיו יִקַּח" (מש' א, יז-יט), ופירש שם רס"ג בפירושו הקצר: "כִּי – וכמו שהרשת פרושה לחינם בעיני כל בעל כנף", ובפירושו הארוך הוסיף:

"והפסוקים הללו הם משלים [...]. ומסקנתם, כי התפתות האדם בחמס, רואהו השכל שהוא שווה להתפתות העוף בזירעונים שמפילים אותו בפת, והוא, שהעוף שהוא בעל כנף, מדמה כי הזירעונים שברשת הונחו חינם ונוחת עליהם, ואינו יודע שלא נעשו אלא לקחת את נפשו, וכך הממון האסור והבצע נדמה לאדם שהוא רוכשו בחינם, והוא רוכשו

בנפשו כאמרו: 'אֶת נַפְשׁוֹ בְּעַלְיוֹ יִקַּח'. וכמו שנאמר בזנות כיוצא בזה: 'כַּמְהָרָה צְפוּרָא אֶל פֶּחַ וְלֹא יָדַע כִּי בְנַפְשׁוֹ הוּא' [מש' ז, כג]".

והוא הדין לכל הכספים והמשכורות וטובות ההנאה לרוב מיניהם וסוגיהם, אשר מפיקים אנשי הדת האורתודוקסית הפרו-נוצרית החדשה בשם דת האמת שניתנה לנו מפי הגבורה. סבורים הם שמותר **ואף מצוה וחובה** להשתמש בכתרה של תורה, וליהנות מכבוד תורה, ולהפוך את התורה כלי לפרנסה ולהפקת טובות הנאה, אך אינם יודעים שהם רוכשים את הממון המועט הזה **בנפשם!** כי חילול ה' עוון חמור מאד הוא, ולא רק שידם פושטת בבצע ובממון אסור, הם גם מחללים בזה שם שמים, ואף מנציחים את דרכי המינים אשר עיוותו את דת משה לבלי היכר, והפכו את דת האמת הטהורה ל"דת אורתודוקסית" פרו-נוצרית.

***

"כִּי תָבֹא חֲכָמָה בְּלִבְךָ וְדַעַת לְנַפְשְׁךָ יִנְעָם. מְזַמָּה תִשְׁמַר עֲלֶיךָ תְּבוּנָה תִנְצֶרְכָּה" (מש' ב, י-יא), ושם פירש רס"ג בפירושו הקצר: "כִּי – כאשר תבוא החכמה בליבך ותנעם הדעת לנפשך" ["ובספרו האמו"ד (י, יד) כתב רס"ג, כי אותם שהקדישו עצמם רק ללימוד החכמה, מביאים ראיה מפסוק זה כי רק החכמה מענגת את הנפש" (י"ק)]; מְזַמָּה – אז תהיה המזימה שומרת עליך והתבונה תנצרכה [ולקמן בפירושו הארוך ביאר כי המזימה היא החכמה שבלב האדם, ובהקדמתו (בעמ' יז) הסביר כי המזימה היא כוח המחשבה וההיגיון]".

ובפירושו הארוך שם הוסיף רס"ג:

"הנפש מתענגת בחכמה כמו שמתענג הגוף במה שהוא מרגיש, כמו שאמר: 'וְדַעַת לְנַפְשְׁךָ יִנְעָם', לפי שהנפש חגה סביב תענוגיה, וכאשר היא מוצאת את השמחה והעונג בחכמה עם רוממותה וכבודה וטהרתה וניקיונה, הרי נשלם לה כל מה שהיא רוצה. אלא שיש בין עונג החכמה ועונג החושים הבדל, והוא, שהחושים מתענגים במה שהורגלו לו שהוא מתאים להם, ולפיכך שואף אליהם כל טבע, והחכמה אין האדם מתענג בה אלא לאחר התבוננות ועיון ["עיון חוזר והתעמקות בנושא" (י"ק)], ולפיכך אין כל טבע שואף אליה, ומן הסיבה הזו כתב החכם [שלמה המלך] את הפרק הזה, כדי ליישב את דעת דורש החכמה ואומר לו:

אל תחשוב כי מראשית התעניינותך בה תשיג תועלתה ותתענג בה, אלא היה מתון, כי יש לה הקדמות מייגעות, אם תעסוק בהן תגיע אחר-כך לנחת ועונג ושמחה תמידיים. ומשל החוש והחכמה בעניין מהירות העונג וריחוקו: למלך שרצה לבנות ארמון, הרי מה שמקבלים הפועלים והעובדים בכל יום בשכרם נהנים בו מיד, והמלך לא ייהנה בארמונו כי אם לאחר משך זמן עד שתשלם מלאכתו, אלא שהמלך, כאשר ישתכלל ארמונו ייהנה וישמח בו תמיד, וכבר אז כלו וחלפו כל תועלויות הפועלים. ואמר בסוף הפרשה, כי כאשר

נכנסת החכמה בלב האדם נעשית לו כשומר לשמרו מן החטא והוא אמרו: 'מִזְמָה תִּשְׁמֹר עָלַי'".

ומוסיף שם יוסף קאפח הערת השקפה חשובה מאין כמותה שרבים שוגים בה, וזה לשונו:

"כלומר, שאין הנפש מתענגת בחכמה [=כוונתו כאן לתורה] אלא בזמן שהאדם דורשה ולומדה לשמה ברוממותה ובכבודה, ולא כשהוא לומדה לשם מקצוע או כל דבר שפל אחר [ובמלים אחרות, לא כאשר הוא הופך את התורה לקורדום לחצוב בו טובות הנאה]".

אולם, קאפח לא היה נאמן לדברי האמת שבפיו, שהרי הוא הפך תורת חיים לקורדום חוצבים, ועשה הון מן התורה במשך יובל שנים תמימות, תוך שהוא עובר על איסורי תורה חמורים מאד: **(1)** האיסור להפוך את ממסד הדיונות לממסד מטונף של בצע (שהרי דיין שרק הרבה שכר לשלוחיו ולסופריו הוא בגדר לוקח שוחד ורודף בצע); **(2)** האיסור ליטול משכורות בעבור פסיקת דינים; **(3)** האיסור להפוך את התורה לקורדום בנטילת משכורות נפוחות מאד.

וכבר ביארתי כל זאת במאמרי: "[האם מותר לקרוא ליוסף קאפח בשם מארי?](#)".